

روزنه
دشواری‌های مہار بحران در سوریه
 حسین رویوران کارشناس مسایل خاورمیانه
■ در حال حاضر در فضای متشنج سوریه دو بحث در کنار هم وجود دارد که شاید مهم‌ترین عنصر نوسان در موضع‌گیری کارشناسان باشد. یکی بحث قیام مردمی در سوریه است که در آن مردم خواهان اصلاحات هستند و این عمل هم مورد تایید ایران است و هم دولت سوریه آن را پذیرفته است. دولت سوریه قول اصلاح داده و بخشی از این اصلاحات را به صورت لایح و قوانین درآورده است ولی بن‌بست‌هایی در برابر آنها وجود دارد مانند بحث آزادی تشکیل احزاب سیاسی که از لحاظ قانونی با مشکل مواجه است زیرا این آزادی بر اساس مقررات جدید به وزارت کشور ابلاغ شده اما به علت مغایرت با بند ۸ قانون اساسی با باید این قانون نادیده گرفته نشود یا قانون اساسی سوریه تغییر کند. بحث دوم بحث دخالت عنصر خارجی است که در تعیین معادلات سوریه از قدرت بیشتری برخوردار است. غرب و اتحادیه اروپا بحث سرنگونی نظام سوریه را در اولویت برنامه‌های خود قرار داده‌اند و این نگاه با بند ۸ قانون اساسی با باید این قانون نادیده گرفته نشود یا قانون اساسی سوریه تغییر کند. بحث دوم بحث دخالت عنصر خارجی است که در تعیین معادلات سوریه از قدرت بیشتری برخوردار است. غرب و اتحادیه اروپا بحث سرنگونی نظام سوریه را در اولویت برنامه‌های خود قرار داده‌اند و این نگاه در منطقه پایگاه بسیاری پیدا کرده است. عربستان، کویت، بحرین و قطر سفرای خود را از دمشق فراخوانده‌اند و همچنین برخی از کشورهای منطقه به بهانه دفاع از سنی‌های سوریه به دنبال ایجاد پایگاهی در این کشور برای خود هستند. سردسته این کشورها عربستان است که سعی می‌کند سنی‌های سوریه را به سمت خود متغایل کند. این حرکت به نوعی با همکاری غرب همراه شده است. زمانی این تلاش‌های غرب و کشورهای منطقه اتفاق می‌افتد که در داخل سوریه امکان تقام داخلی فراهم شده بود اما این گونه فعل و انفعالات منطقه‌ای و بین‌المللی مانع آن شد. مدتی بود که دولت سوریه برای مہار بحران از فاز امنیتی به فاز سیاسی تغییر جهت داده بود و دو هفته بود که آمار تلفات به کمتر از ۱۰ نفر رسیده بود، در همین حال دولت سوریه در مہار دخالت خارجی هم موفق بود و امکان همکاری و گفت‌وگوهای داخلی فراهم می‌شد اما تغییر موضع کشورهای منطقه و غرب مانع ادامه این روند شد. دخالت‌هایی مانند کمک‌های تسلیحاتی آمریکا و عربستان به گروه‌های مسلح در سوریه؛ البته در مورد این کمک‌ها هیچ سندی وجود ندارد و تنها شاخص موجود شاخص‌های حسنی است. تنها منبع موجود در این زمینه خبر انتقال سلاح از بندر طرابلس لبنان است. این بندر که تحت اختیار جریان المستقبل است و همکاری و نزدیکی زیادی با عربستان دارد و انتقال اسلحه از این بندر به سوریه و بازداشت تعدادی از این افراد و بحث و جدل در خود لبنان درخصوص عدم دخالت در مسایل داخلی سوریه نیز این موضع را تقویت می‌کند. سفر داوود اوغلو به دمشق و اولتیماتوم و لحن تند و خارج از عرف دیپلماتیک ترکیه به سوریه نیز بر این امر دامن زد تا نشان دهد که ورود عنصر خارجی مهم‌ترین علل از سرگیری خشونت‌ها در دو روز اخیر در سوریه باشد. واقعیت این است که داخل سوریه قطعا متشنج و نگران کننده است. ناگفته نماند هنگامی که حاکمیت برای مدیریت بحران به نیروهای امنیتی تکیه می‌دهد تنها افراد مسلح مورد هدف قرار نمی‌گیرند و در این بین بی‌گناهان نیز قربانی می‌شوند. وقتی ابزارهای زرهی مانند تانک وارد قضیه می‌شوند ضرب اشتباه بالا می‌رود و مردمی که در چنین فضای متشنجی قرار دارند به عمد یا غیر عمد کشته می‌شوند و طبیعی است که در این شرایط حضور نظامیان ارتش و گروه‌های مسلح تنها باعث می‌شود که زنجیره خشونت تشدید شود.

۲۱ آگوست ۱۹۹۱ آغاز پایان اتحاد شوروی

■ در حالی که میخایل گورباچف، آخرین رهبر اتحاد جماهیر شوروی برای مرخصی در شبه جزیره کریمه، در مجاورت دریای سیاه به سر می‌برد، گنادی یانایف، معاون اول رییس‌جمهوری، بازاریه یک گواهی پزشکی جعلی اعلام کرد که گورباچف به دلیل بیماری قادر به انجام وظایف خود نیست. پس از آن هشت عضو قدیمی و تندرو حزب کمونیست شوروی در مسکو قدرت را به دست گرفتند و تلاش کردند با عزل گورباچف اجازه ندهند او «معهده اتحاد جدید» را امضا کند. میخایل گورباچف سه روز در حبس خانگی قرار گرفت اما در روز ۲۱ آگوست ورق برگشت و کودتا پس از دو روز با فرار کمیته حامی گنادی یانایف ناکام ماند. کودتای آگوست سال ۱۹۹۱ عامل مهم فروپاشی شوروی سابق بود.

شرق: پرسش اصلی در لیبی اکنون این است: «چه وقت؟» حالا همه بر سر این اتفاق نظر دارند که سرهنگ قذافی رقابت را واگذار کرده و یکی از همین روزها ناگزیر از ترک قدرت است. مساله این است که این رویداد «کی» رخ می‌دهد. در طرابلس محاصره شده، شایعه فراگیر پناهنده شدن قذافی و خانواده‌اش دهان به دهان می‌چرخد. گفته می‌شود یک هواپیمای اختصاصی از کاراکس به تونس رفته و آماده است که سرهنگ و خانواده‌اش را به ونزوئلا پیش هوگو چاوز ببرد. اما این همه ماجرا نیست. عبدالسلام جلود، یار غار معمر قذافی که از چهار دهه پیش شلانه به شلانه او بوده است از اردوی شکست خورده جدا شده و به انقلابیون پیوسته است. صدای سوت پایان از سوی ناظران تحولات لیبی شنیده می‌شود. سرهنگ امیدوار به وقت اضافه بود تا شاید معجزه‌ای اتفاق بیفتد اما شواهد حاکی است که او در حال واگذاری قدرت است. مخالفان صدای نفس‌های به شمارش افتاد‌اش را می‌شنوند. انقلابیون لیبی با به دست گرفتن کنترل چندین شهر نزدیک به طرابلس تا ۴۰ کیلومتری پایتخت پیش‌رفته‌اند. در پی نبردهای سنگین در شهر زاویه که از آغاز این هفته شروع شده بود، سرانجام مخالفان موفق شدند این شهر را به‌طور کامل به تصرف خود درآورند. زاویه در ۴۰ کیلومتری غرب طرابلس قرار دارد. شورای ملی موقت، در حال تدارک قانون اساسی موقت است. قذافی که تا پیش از این مرحله، گفت‌وگو با مخالفان را به عنوان یک حربه سیاسی مطرح کرده بود، هم اکنون به دنبال گفت‌وگو با مخالفان است. اما رییس شورای ملی موقت، هر گونه مذاکره در این مرحله با قذافی را رد کرده و خواهان انتقال قدرت شده است. به گزارش خبرگزاری فرانسه، مصطفی عبدالجلیل گفته است این شورا در مدت هشت ماه قدرت را از طریق برگزاری انتخابات تحویل دولت آینده لیبی می‌دهد. همزمان با پیشروی نیروهای مخالف قذافی به سوی طرابلس «عبدالسلاام جلود» هم مخالفان به تازگی نزدیکان قذافی، به انقلابیون پیوسته است. مخالفان به تازگی ویدیویی را منتشر کرده‌اند که «جلود» را در یکی از مراکز آنان در شهر «سینتان» نشان می‌دهد. در این فیلم «جلود»

لیخنر بر لب دارد و با مخالفان دست می‌دهد. جلود پیشتر نخست‌وزیر لیبی بود و مرد شماره دو لیبی به شمار می‌آمد، اما او در دهه ۱۹۹۰ میلادی مورد بی‌مهری قذافی قرار گرفت و تمامی مقام‌های دولتی خود را از دست داد. جلود از افسران وحدت‌گرای آزاد لیبی در کودتای اول سپتامبر ۱۹۶۹ بود و پس از آن در مناصب مختلف سیاسی در لیبی ایفاي نقش کرد. امام موسی صدر در زمان تصدی پست نخست‌وزیری توسط او ربوده شد. گفته می‌شود او از انگشت‌شمار افراد حلقه نزدیک یاران قذافی است که از سرنوشت امام صدر باخبر است. او پس از پیروزی انقلاب اسلامی به ایران سفر کرده بود که مهندس بازرگان، رییس دولت موقت اول انقلاب از پذیرش او خودداری کرده بود. با پیوستن مرد شماره دو لیبی

شیاعه فراگیر پناهندگی خانواده قذافی

سرهنگ در انتظار سوت پایان

نیروهای مخالف قذافی، عرصه بر سرهنگ بیش از پیش تنگ شده و حتی عده‌ای از کارشناسان معتقدند او از طرابلس به سوی جنوب لیبی گریخته است.

این در حالی است که روز جمعه و پس از حملات سنگین نیروهای ناتو به طرابلس، موسی ابراهیم، سخنگوی دولت قذافی پس از حملات نیروهای ناتو مدعی شده بود قذافی صحیح و سالم در کاخ خود است. این در حالی است که نیروهای ناتو همچنان به حملات هوایی خود ادامه می‌دهند. روز گذشته نیز نیروهای ناتو به شدت کاخ معمر قذافی را بمباران کردند.

نیروهای ناتو با موشک اسکاد طرابلس را مورد هدف قرار داده‌اند. به گزارش ایسنا به نقل از الجزیره گزارش‌های سازمان

مبارک سرطان ندارد

ایسنا: به نوشته روزنامه الاهرام، گزارش پزشکی که اخیرا در خصوص شرایط جسمی حسنی مبارک دیکتاتور سرنگون شده مصر منتشر شده، نشان می‌دهد که ابتلای او به سرطان بعید است. این گزارش پزشکی در عین حال نشان می‌دهد که حسنی مبارک از کم کاری کلیه رنج می‌برد.

اطلاعات آمریکا حاکی از آن است که قذافی خود را برای ترک لیبی به همراه خانواده‌اش به مقصد تونس آماده می‌کند. هر چند که دو کشور به طور تلویحی اعلام کرده‌اند نمی‌توانند پذیرای قذافی یا حتی خانواده او باشند. رادیو تونس گزارش داده است یک هواپیمای ونزوئایی برای انتقال خانواده قذافی در جزیره «جربه» تونس فرود آمده است. این رادیو به نقل از منابع آگاه گزارش داد: «خانواده قذافی به زودی تونس را به مقصد کاراکاس، پایتخت ونزوئلا ترک خواهد کرد و این پایانی برای حکومت قذافی خواهد بود اما مشخص نیست که آنها چگونه قرار است به تونس بروند.» پیش از این هوگو چاوز، رئیس‌جمهور ونزوئلا به انحای مختلف از سرکوب مخالفان قذافی از سرهنگ حمایت کرده بود. او حتی در نامه‌ای محرمانه به قذافی گفته بود من شما را تحسین می‌کنم و امیدوارم این جنگ داخلی به نفع شما خاتمه پیدا کند.

رییس‌جمهور ونزوئلا با جملاتی همچون «قذافی پیر در حال مقاومت است، قذافی شجاع باش و لیبی شجاع باش» در چندین مرحله از سرکوب مخالفان حمایت کرده بود. عده‌ای از کارشناسان نیز با تایید رابطه حسنه چاوز و قذافی معتقدند مقصد آتی سرهنگ برای دوران یازشستگی ونزوئلاست. پیش از این قبل از گسترده شدن جنایت قذافی علیه مردم لیبی، باراک اوباما و رهبران کشورهای غربی، هم‌پای اتحادیه آفریقا به دنبال جایی برای پناهندگی سیاسی سرهنگ قذافی بودند. کشورهایی در دل قاره آفریقا که با پذیرفتن تعهدنامه دادگاه لاهه، قذافی بیم آن را نداشته‌باشد که ممکن است تحت تعقیب قضایی قرار گیرد. استدلار رهبران غربی این بود که با توجه به رابطه خوب برخی از رهبران این کشورها با قذافی و کمک‌های بلاعوض او به این رهبران این امر می‌توانست پیش از جنایت جنگی قذافی بحران لیبی را حل کند اما با سماجت قذافی و عدم ترک قدرت از سوی او، سرنوشت قذافی در هاله‌ای از ابهام قرار گرفته است.

وعده کناره‌گیری مسالمت آمیز

ایلنا: رییس دولت انتقالی قرقیزستان می‌گوید بعد از انتخابات ریاست‌جمهوری آینده، به طور مسالمت‌آمیز از قدرت کناره می‌رود. «زرا اتونبايوا» افزود: «قدرت مسؤولیتی سنگین بوده و مانند رویکردی که دیگران در پیش گرفتند، ابزاری برای جمع‌آوری ثروت نیست»

لغو آتش‌بس حماس با اسرائیل

این‌باره تحقیق خواهند کرد.
ایهود باراک، وزیر دفاع رژیم اسرائیل مدعی شده است که این حمله‌ها توسط شماری از ساکنان غزه انجام شده است و آنها از صحرای سینا در خاک مصر، وارد اسرائیل شدند. تصمیم مصر برای فراخوان سفیرش از اسرائیل با واکنش سفیر اسرائیل در مصر هم روبه‌رو شده است. سفیر اسرائیل در مصر اعلام کرده است که به هیچ‌وجه خاک مصر را ترک نمی‌کند. در این میان بنیامین نتانیاو، نخست‌وزیر اسرائیل، از ارتش و سازمان اطلاعات و امنیت داخلی ایسن رژیم به دلیل از بین بردن «سرن» گروهی که حمله در مرز مصر را انجام دادند، قدرانی کرده است. اما از دیگر سو بنیامین نتانیاو، همچنین طی دیدار با خانواده‌های کشته‌شدگان و زخمی‌های حملات ایلات به آنها وعده داد که از طریق گسترش عملیات نظامی در مرزهای مصر و سرزمین‌های اشغالی به ویژه در منطقه مرزی رفح، انتقام این حملات را خواهد گرفت. او افزود: کشته شدن رهبر کمیته‌های مقاومت مردمی در نوار غزه توسط ارتش اسرائیل، واکنش اولیه ما نسبت به کسانی است که امنیت ملی ما را از طریق نوار غزه به خطر می‌اندازند. در پی سه حمله متوالی به منطقه ایلات روز پنجشنبه، هشت اسرائیلی کشته و ۳۰ نفر دیگر زخمی شدند. در چنین وضعیتی شماری از تحلیل‌گران می‌گویند که شرایط به نفع نتانیاو است. بنیامین نتانیاو، نخست‌وزیر اسرائیل، که تاکید کرد تروریست‌های عامل حملات پنجشنبه بلافاصله قلع و قمع شده و با دیگر نیروهای مسلح از هر گروه و دسته که باشند نیز برخورد شدید خواهد کرد. به نوعی، برنده اول وضعیت جدیدی است که از پنجشنبه بر منطقه حاکم شده است. در این شرایط، شدیدترین زخمی، نه آن مجروحانی هستند که در بیمارستان‌های پیشرفته و مدرن اسرائیل با شبه‌بیمارستان‌های بی‌تجهیزات غزه‌بستری شده‌اند؛ بلکه وخیم‌ترین مجروح؛ پیمان صلح ۳۲‌ساله اسرائیل و مصر است.

قاب روز

دیدار پاپ از موعومده‌هایاسپانیا. پاپ بندیکت شانزدهم اخیرا به مادرید سفر کرده است.
عکس: Time

جهان

دور

قاتل نروژی پشیمان نیست

■ **پورونوز:** دادگاه اسلو، پس از شنیدن سخنان متهم به کشتار ۷۷ نفر در اردوی جوانان، حکم زندان انفرادی اندرس بریویک را چهار هفته دیگر تمدید کرد. پلیس هنوز نمی‌داند که آیا او همدست یا همدستانی داشته است یا نه. وکیل بریویک در پاسخ به این پرسش که «آیا هیچ حس ندامتی در متهم دیده می‌شود یا نه؟» پاسخ داد: «نه» بریویک روز ۲۲ ژوئیه، به جزیره کوچکی که شاخه جوانان حزب کارگر در آن جادر زده بودند، وارد شد و ۶۹ نفر را با شلیک مستقیم گلوله کشت.

حذف دکمه «لایک» فیس بوک

■ **بی.بی.سی:** مقام‌های ایالت اشلوسبگ-هولشتاین آلمان به سازمان‌های دولتی این ایالت دستور داده‌اند که صفحات خود در فیس‌بوک را تعطیل و دکمه «لایک» آن را نیز از وب سایت‌هایشان حذف کنند. به گفته این مقام‌ها، فیس بوک با جمع‌آوری اطلاعات شخصی کاربران، قوانین اتحادیه اروپا را نقض می‌کند. دکمه «لایک» یکی از پر طرفدارترین قابلیت‌های فیس‌بوک است که به کاربران اجازه اشتراک در صفحات مورد علاقه خود و دریافت اطلاعات منتشر شده در آن را می‌دهد.

حلقه انسانی دانش آموزان شیلی

■ **پورونوز:** در ادامه اعتراضات به سیستم آموزشی شیلی، حدود یک‌صد دانش‌آموز با ایجاد یک حلقه انسانی در شهر بندری پورتو مونته در جنوب این کشور مانع از تردد خودروها شدند. پلیس مبادرت به شلیک گاز اشک‌آور و تسلیحاتی تعدادی از این دانش‌آموزان کرد. گفتنی است هفته گذشته صدها هزار نفر از دانشجویان و دانش‌آموزان شیلیایی در اعتراض به افزایش شهریه‌ها و نابرابری سطح آموزشی تظاهرات کردند.این عده می‌گویند اصلاحات پیشنهادی دولت شیلی، باعث می‌شود افراد کمتری تحصیلات عالیه داشته‌باشند.

نزدیک

ادامه مذاکره برای ماندن در عراق

■ **خبرگزاری فرانسه:** لئون پانه‌تا، وزیر دفاع ایالات متحده از احتمال موافقت عراق با نگه داشتن نظامیان آمریکایی پس از پایان مهلت سال ۲۰۱۱ خبر می‌دهد اما بغداد می‌گوید که مذاکره بر سر این موضوع هنوز ادامه دارد و تصمیم مربوط به آن هنوز نهایی نشده است.
نوری المالکی، نخست‌وزیر عراق، در واکنش به سخنان لئون پانه‌تا گفت: «ما هنوز به خصوص موضوع نگه داشتن نیروهای آموزشی به توافق نرسیده‌ایم. مذاکرات در این مورد ادامه دارد و این مذاکرات هنوز نهایی نشده‌اند.»

رقیب اردوغان مسافر سوماتلی

■ **تی.آر.تی:** کمال قلیچدار اوغلو، رهبر حزب جمهوری خلق ترکیه، روز عید فطر، به سوماتلی سفر خواهد کرد. قلیچدار اوغلو از استانبول عازم تایروبی خواهد شد و از آنجا به وسیله یک هواپیمای دیگر به سوی کمپ دالپ که کمک‌های انسانی توزیع خواهد شد پرواز می‌کند. پیش از این نخست‌وزیر ترکیه به همراه همسرش و جمعی از مقامات بلند پایه دولتی برای بررسی وضعیت قطعی دگان سوماتلی به این کشور سفر کرده بود. حزب جمهوری‌خواه خلق، بزرگ‌ترین حزب مخالف در پارلمان ترکیه به شمار می‌رود.

افزایش تلفات انفجار پاکستان

■ **خبرگزاری فرانسه:** انفجار یک بسبب انفجاری در میان نمازگزاران نماز جمعه در مسجدی در جمرود در شمال غربی پاکستان، مرگبارترین حمله سه ماه گذشته این کشور را رقم زد. آمار کشته‌شدگان تا روز شنبه به ۵۱ نفر رسیده است. جمرود در منطقه قبایلی خیبر و در ۲۵ کیلومتری پیساور قرار دارد. شدت انفجار که در شبستان اصلی مسجد روی داد به حدی بود که تمام درها و پنجره‌های شبستان آسیب دید و دیوارهای محوطه خون‌آلود شدند. این انفجار مرگبارترین انفجار در پاکستان از اردیبهشت اسمال است.

انفجار در هرات

■ **بی.بی.سی:** باسداد دبروز در یک انفجار در مرکز هرات، دو سرباز ارتش کشته و ۱۲ نفر دیگر زخمی شدند. انفجار در نزدیکی مناره‌های معروف هرات روی داد. این رویداد ناشی از انفجار یک وسیله نقلیه به سه چرخه بر سر راه اتوبوس سربازان بود. پس از انتقال مسئولیت امنیتی به نیروهای افغان، این نخستین حمله به سربازان ارتش در هرات است. هرات از مناطق نسبتا آرام در غرب افغانستان به شمار می رود. شورشیان در مناطق دوردست این ولایت حضور دارند اما شهر در ۱۰ سال گذشته امن بوده است.

تظاهرات حامیان و مخالفان صالح

■ **ایسنا:** صدها هزار یمنی در تظاهراتی در ۱۷ استان که جوانان انقلاب آن را (تایید شورای ملی) نامیده بودند، خواستار سرنگونی نظام علی عبدالله صالح شدند. اینن در حالی است که تظاهرات دیگری در حمایت از صالح در صنعا برگزار شد که تظاهرکنندگان در آن خواستار بازگشت او شدند. صالح در انفجار مسجد کاخ ریاست‌جمهوری زخمی شد و هم اکنون در عربستان به سر می‌برد.

^[1] دیدار پاپ از موعومده‌هایاسپانیا

^[2] پاپ بندیکت شانزدهم اخیرا به مادرید سفر کرده است